

ΔΙΑ

Η
ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΟΤΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ
ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ
Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

ΥΠΟ

Κ. Τ.

Δημοσιογράφου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Α. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

1916

2819.

ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Η ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΟΤΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

«ΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΔΕΝ ΔΕΣΜΕΥΟΥΝ
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ!...»

Ὁλος ὁ κόσμος γνωρίζει σήμερον ὅτι ἡ Γερμανία προητοιμάζετο ἀπὸ 40 καὶ πλέον ἐτῶν διὰ τὸν πόλεμον τοῦτον. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζει τὸ πολὺ κοινόν, εἶνε τὰ ὑπουλά μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλάμβανεν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἡ κεντρικὴ Αὐτοκρατορία διὰ νὰ φέρῃ εἰς σημεῖον τελειότητος τὴν πολεμικὴν τῆς ὁργάνωσιν. Πολλὰ ἐλέγχθησαν, μέχρι τοῦδε, περὶ τοῦ φιλέριδος χαρακτῆρός τῆς, τῶν φιλοπολέμων διαθέσεων τῆς, τῆς περιφρονήσεως τῆς πρὸς τὰ διεθνή νόμιμα, τῆς συστηματικῆς τῆς θηριωδίας καὶ τῶν ἐσκεμμένων ὁμοτήτων τῆς, ἀλλ' ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν ἐτι καὶ νῦν ἐν ταῖς οὐδετέραις χώραις, καὶ δὴ μεταξὺ τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων, οἱ ὁποῖοι ἐλλείπει ἐπαρκῶν ἀποδείξεων, ἐκφράζουν ἀκόμῃ ἐνδοιασμοὺς καὶ ἀμφιβολίας, διερωτώμενοι, ἂν, ἀληθῶς, πάντα ταῦτα ἔχουν ἀκριδῶς ὡς ἐκτίθενται.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας τομίδιον εἰς τὸ ὁποῖον δίδομεν περίληψιν δύο ἐκ τῶν μᾶλλον περισπουδάζτων ἔργων, τῶν γραφέντων ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου περὶ τῶν Γερμανικῶν μεθόδων, βεβαίως θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἄρσιν πολλῶν ἀμφιβολιῶν, θὰ παράσχῃ εἰς αὐτοὺς τὰς ἀποδείξεις, ἃς ἐπιζητεῖ ἡ δυσπιστία των καὶ θὰ ἐνισχύσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν μόρφωσιν ἀτομικῆς γνώμης.

Ἀμφότερα τὰ ἐν λόγῳ βιβλία φέρουν τὸν αὐτὸν τίτλον «Deutschland über Alles» (ἡ Γερμανία ὑπεράνω ὅλων) καί-τοι τοῦ μὲν ἐνὸς ὁ συγγραφεὺς ἀνήκει εἰς ἐμπόλεμον χώραν, τὴν Γαλλίαν, καὶ εἶνε ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων κ, Emmile Durkheim, τοῦ δὲ ἐτέρου ὁ ἐπιφανὴς Ἀμερικανὸς ἐλληγνιστὴς, ἱστορικὸς καὶ δημοσιολόγος John

Jay Chapman, ὁ γνωστός ἐκ τῶν μόλις πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐκδοθεισῶν «Ὀμηρικῶν Σκηνῶν» του καὶ ἐξ ἄλλων προγενεστερῶν ἔργων του, ἀναφερομένων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν οἷς καὶ τὸ «Ἡ προδοσία καὶ ὁ θάνατος τοῦ Βενεδίκτου Ἀρνολδ, (δράμα διὰ τὸ ἑλληνικὸν θέατρον)». Ἀμφότερα τὰ ἔργα πραγματεύονται τὸ ἴδιον θέμα, ἥτοι ἐκθέτουν τὸ διανοητικὸν καὶ ἠθικὸν ἐκεῖνο πρόγραμμα τὸ ὁποῖον οἱ Γερμανοὶ ἐξεπόνησαν, ἐπὶ τῇ βλέψει τοῦ πολέμου.

Ὁ πρῶτος ἀναπτύξας τὸ πρόγραμμα τοῦτο, ὑπ' εὐθύνην του καὶ μὲ πλήρη καὶ σαφῇ ἀντίληψιν τῶν ἀρχῶν ἐφ' ὧν βασίζεται καὶ τῶν συνεπειῶν ἃς συνεπάγεται ἦτο ὁ περιώνυμος Γερμανὸς συγγραφεύς, Ἑρρίκος Τράϊτσκε. Τὸ σύστημά του ἐκτίθεται εἰς πάντα τὰ ἔργα του, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸ περιφημότερον ὅλων «Τὰ Πολιτικά». Ὁ Μπερνάρντι, τοῦ ὁποῦ τοῦ ὄνομα ἀκούει τις ἀναφερόμενον τόσον συχνά, εἶνε μόνον μαθητὴς του. Καὶ εἶνε μάλιστα μαθητὴς, ὁ ὁποῖος περιωρίσθη ἀπλῶς εἰς τὸ νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὰ σύγχρονα πολιτικὰ ζητήματα τὰ ἀξιώματα τοῦ διδασκάλου του, χωρὶς νὰ προσθέσῃ εἰς αὐτὰ τί τὸ οὐσιῶδες ἀφ' ἐαυτοῦ.

Ἀπλῶς καὶ μόνον ὁ Μπερνάρντι εἰπείνε, δι' ὅλων τῶν δυνάμεων του εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ἐγκαίκευσιν τῶν ἰδεῶν τοῦ Τράϊτσκε. Τὸ σύστημα στηρίζεται καθ' ὁλοκληρίαν ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιλήψεως τοῦ Κράτους, τῆς φύσεως αὐτοῦ καὶ τῆς λειτουργίας του. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι πραγματικῶς τὸ Κράτος, ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἓν πλῆθος ἠθικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι, καίτοι ἐνδέχεται νὰ μὴ ἔχωσι μορφήν καὶ ὀργάνωσιν ἀπολύτως νομικὴν, εἶνε οὐχ' ἥττον πραγματικαὶ καὶ ἀποτελεσματικαί. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ συνθηκὰς τὰς ὁποίας αὐτὸ τὸ ἴδιον Κράτος ὑπέγραψεν, ἀπὸ ὑποχρεώσεως τὰς ὁποίας ἐκουσίως ἀνέλαβεν, ἀπὸ ἠθικὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἔχει καθήκον νὰ διατηρῇ σεβαστὰς καὶ συνεπῶς, καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιον νὰ τὰς σέβεται. Ἐξαρτᾶται λοιπὸν ἐκ τῆς καλῆς θελήσεως τῶν ὑπηκόων του καὶ τῆς καλῆς θελήσεως τῶν ξένων ἐθνῶν, ἅτινα ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν.

Μεγαλοποιήσατε, τοῦναντίον, τὴν ἐξάρτησιν αὐτήν, ἀπαλλάξατέ την ἀπὸ ὅλους τοὺς περιορισμοὺς καὶ ἐπεκτείνετε αὐτήν μέχρι τῶν ὁρίων τοῦ Ἀπολύτου καὶ τότε θὰ ἔχετε τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἐσχημάτισεν ὁ Τράϊτσκε περὶ τοῦ Κράτους. Δι' αὐτὸν τὸ

Κράτος εἶνε «*αὐταρκες*» ἐν ὅλῃ τῇ ἐννοίᾳ τὴν ὁποίαν ἔδωσαν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες εἰς τὴν λέξιν. Πρέπει νὰ ἦνε ἐντελῶς καὶ ἀπολύτως αὐταρκες. Ἐχει, καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀνάγκην μόνον τοῦ ἑαυτοῦ του, νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ διατηρῇ ἑαυτό. Ἐγείνε μόνον διὰ νὰ διατάσῃ. Ἡ θέλησίς του οὐδέποτε ὀφείλει νὰ ὑπακούῃ εἰς ἄλλον παρὰ μόνον εἰς ἑαυτήν. «Ἐπεράνω ἐμοῦ, εἶπεν ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος, δὲν ἀναγνωρίζω ἄλλον εἰμὴ τὸν Θεὸν καὶ τὸ ξίφος τοῦ Κατακτητοῦ». Τὸ ἀλαζονικὸν αὐτὸ ἀξίωμα, λέγει ὁ Τράϊτσκε, ἐφαρμόζεται ἀκριβῶς κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καὶ εἰς τὸ Κράτος. Καὶ ὀλίγον κατωτέρω: «Ἐν Κράτος πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ συναίσθημα τῆς τιμῆς ἀνεπτυγμένον εἰς μέγιστον βαθμὸν, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ ἀπιστήσῃ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φύσιν. Τὸ Κράτος δὲν εἶνε ἴον ἀνθοῦν εἰς τὴν σκιάν. Ἡ δύναμις του πρέπει ὑπερφηφάνως νὰ ἐπιδεικνύεται εἰς τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου, καὶ τὸ Κράτος δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπῃ νὰ ἀσκήται ἐπ' αὐτοῦ ἔλεγχος, ἢ νὰ τῷ ζητῆται λόγος τῶν πράξεών του καθ' οἷον δῆποτε τρόπον ἔστω καὶ συμβολικόν. Ἐὰν τὸ Κράτος ἴδῃ τὴν σημαίαν αὐτοῦ ὑβρίζομένην, τὸ καθήκον του εἶνε νὰ ζητήσῃ ἱκανοποιήσασθαι, καὶ ἐν τὴν λάθῃ, νὰ κηρύξῃ πόλεμον, ὅσον δῆποτε μηδαμινῇ καὶ ἂν φαίνεται ἡ ἀφορμή, διότι ὀφείλει παντὶ τρόπῳ νὰ ἐπιμένῃ ὅπως διατηρήσῃ τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν κατέχει, ἐν τῇ κοινωσίᾳ τῶν ἐθνῶν.

«Αἱ ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἀνέλαθεν ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἐθνῶν εἶνε τὸ μόνον ὄριον τὸ ὁποῖον ἐτέθη εἰς τὴν παντοδυναμίαν του. Ἀλλ' ἡ ὑποταγὴ αὕτη εἶνε μόνον φαινομενικὴ. Αἱ ἀναληφθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ ὑποχρεώσεις εἶνε τὸ ἔργον τῆς ἰδίας αὐτοῦ βουλήσεως. Ὑφίστανται καὶ τηροῦνται ἐφ' ὅσον συμβαδίζουν πρὸς τὴν βούλησίν του καὶ εὐρίσκονται ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς αὐτήν. Ἡ ἀξία τῶν συνθηκῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἔθεσε τὴν ὑπογραφὴν του, ἐξαρτᾶται ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τῆς γνώμης τὴν ὁποίαν θὰ σχηματίσῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περιστάσεων, καὶ τῶν ἐκάστοτε συμφερόντων του. Τὸ Κράτος, συνεπῶς, κατὰ τὸν Τράϊτσκε, εὐρίσκεται ἐν πλήρει δικαίῳ νὰ καταγγέλλῃ τὰς συνθήκας αὐτάς, νὰ τὰς διαγράψῃ, τοῦτέστι νὰ τὰς παραβιάξῃ, ὁπόταν καὶ ὅπως θέλῃ. Τὸ Κράτος, ἐπὶ πλεον, ἀναλαμβάνει ἀπέναντι ἑαυτοῦ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ λύῃ διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων ζητήματα, πρὸς τὰ ὁποία ἀμέσως σχετίζονται ζωτικὰ του συμφέροντα. Ὁ πόλεμος

ὅθεν εἶνε τὸ μόνον μέσον ὅπερ ἀναγνωρίζει. Ἄνευ πολέμου δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἡ ἔννοια τοῦ «Κράτους». Ὅταν τὸ Κράτος δὲν εἶνε πλέον εἰς θέσιν νὰ σύρῃ τὸ ξίφος κατὰ τὴν θέλησίν του, δὲν εἶνε πλέον ἄξιον νὰ ὀνομάζεται Κράτος. Ὁ πόλεμος δὲν εἶνε μόνον ἀπαράιτητος, ἀλλ' εἶνε καὶ πρᾶγμα ἠθικὸν καὶ ἱερόν.» Καὶ ὁ Τράϊτσκε παραθέτει πλήθος σοφιστικῶν διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀξίωμα του. Κατ' αὐτὸν ὁ πόλεμος εἶνε ἱερός, διότι ἐξ αὐτοῦ πηγάζουν αἱ εὐγενέστεραι ἀρεταί (!) Εἶνε ὁ πόλεμος ὁ ἀναγκάζων τοὺς ἀνθρώπους νὰ κατανικοῦν τὸν φυσικόν των ἐγωισμόν. Εἶνε ὁ πόλεμος ὁ ἀνυψῶν αὐτοὺς μέχρι τοῦ μεγαλείου τῆς ὑπερτάτης θυσίας—τῆς αὐτοθυσίας. Εἶνε ὁ πόλεμος «ὁ παρέχων εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν χαρὰν τοῦ συμμερίζεσθαι μετὰ τῶν συμπατριωτῶν του, πεπαιδευμένων ἢ ἀπλοϊκῶν, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ αἶσθημα, καὶ ὅστις δῆποτε ἐδοκίμασε τὴν τοιαύτην εὐτυχίαν οὐδέποτε λησμονεῖ ὅλας τὰς ἡδύτητας αὐτῆς καὶ ὅλην τὴν ἐξ αὐτῆς παρηγορίαν» (!) Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ πόλεμος ταυτίζεται μὲ ἕνα «πολιτικὸν ἰδεαλισμόν» ὁ ὁποῖος ἐξυψοῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ ὑπερανθρώπου. Ἡ εἰρήνη, τοῦναντίον, εἶνε ἡ «βασιλεία τοῦ Ὑλισμοῦ», εἶνε ὁ θρίαμβος τοῦ προσωπικοῦ συμφέροντος κατὰ τοῦ πνεύματος τῆς ἀφροσύσεως καὶ τῆς αὐτοθυσίας, τῆς μετοίης καὶ τῆς χυδαίας ζωῆς κατὰ τῆς εὐγενούς ζωῆς. Εἶνε ἡ «ράθυμος» ἀπάρνησις μεγάλων σκοπῶν καὶ μεγάλων πόθων. Ἡ ἰδέα τῆς διαρκοῦς εἰρήνης ὄχι μόνον εἶνε ἀδύνατος, ἀλλ' ἀποτελεῖ καὶ «ἠθικὸν σκάνδαλον, ἀληθῆ κατάραν» (!)

Συνελόντι εἰπεῖν, τὸ Κράτος εἶνε μίᾳ προσωπικότης, ἐπιβλητικὴ καὶ φιλόδοξος, ἀνεξάρτητος, ἀνήκουσα ἀπολύτως εἰς ἑαυτήν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τοὺς νόμους τῆς, χωρὶς νὰ ὑπαχθῇ εἰς τοὺς νόμους ἄλλου τινος, ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἰσχυρὰ μέσα δράσεως. Ἐν ἀσθενὲς Κράτος, φυσικῶς τῷ λόγῳ, καθίσταται ὑποτελὲς τῶν ἄλλων καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἐξουσία αὐτοῦ δὲν εἶναι πλέον πλήρης καὶ ὀλοκληρωτικὴ παύει νὰ εἶνε καὶ Κράτος. Ἐκ τούτου ἐπεταί ὅτι τὸ οὐσιῶδες στοιχεῖον, τὸ ἀποτελοῦν ἐν κράτος εἶνε ἡ ἰσχὺς. «Der Staat ist Macht» (τὸ Κράτος εἶναι ἰσχὺς).—Τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ὅπερ συνεχῶς ἔρχεται εἰς τὸ ἄκρον τοῦ καλὰμου τοῦ Τράϊτσκε, ἀποτελεῖ τὸν κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς διδασκαλίας του. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀντίληψιν ταύτην, ἡ ἰσχὺς ταυτί-

ζεται πρὸς τὴν φυσικὴν δύναμιν τοῦ ἔθνους, δηλαδή πρὸς τὸν στρατόν.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπῆρξαν ἔθνη τινὰ τὰ ὁποῖα, ἀποτελοῦντα ἐξαίρεσιν, ἀνεζήτησαν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν εἰς τὰς τέχνας εἰς τὴν φιλολογίαν, εἰς τὰς ἐπιστήμας, ἀλλ' ὁ Τράϊτσκε φρονεῖ ὅτι τὰ ἔθνη αὐτὰ ἠπλίστησαν πρὸς τοὺς θεμελιώδεις νόμους τῆς Φύσεως καὶ ἐπλήρωσαν πολὺ ἀκριβὰ τὴν ἀπιστίαν των. Καὶ φέρει ὡς παράδειγμα τὰς Ἀθήνας αἱ ὁποῖαι παρ' ὅλον τὸν ἐξηυγενισμένον πολιτισμὸν των, ὑπέκυψαν εἰς τὴν στρατοκρατουμένην Σπάρτην, ὅπως ἀργότερον ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν Ρώμην, ἡ Φλωρεντία εἰς τὴν Βενετίαν κλπ. κλπ. Πᾶς ὑγιῶς σκεπτόμενος ἀναγνωρίζει ὅτι ἦτο πεπρωμένον τοιαύτη νὰ εἶναι ἡ σειρά τῶν πραγμάτων. Ὅπισθεν ὅλων τῶν ἱστορικῶν τούτων γεγονότων κρύπτεται εἰς κληρονομικὸς νόμος. Τὸ Κράτος δὲν εἶνε Ἀκαδημία Τεχνῶν. Ὅταν θυσιάζει τὰς δυνάμεις του εἰς τὰς ἰδεαλιστικὰς φιλοδοξίας τῆς ἀνθρωπότητος, ἀπαρνεῖται τὰς ἀρχάς του καὶ ἀφανίζεται. Ἐν Κράτος δὲν ἐγείνει «διὰ νὰ σκέπτεται οὔτε διὰ νὰ ἐξευρίσκη νέας ἰδέας, ἀλλὰ διὰ νὰ ὁρᾷ». Ἀφοῦ ὅμως ἡ ἔννοια τοῦ Κράτους ταυτίζεται πρὸς τὴν τῆς ἰσχύος, ἐπεὶ ὅτι τὰ Κράτη δὲν δύνανται νὰ ἀξιώσιν τὸν τίτλον τοῦτον, εἰμὴ ὅταν εἶνε πραγματικῶς ἰσχυρά. Αἱ μικραὶ χῶραι, αἱ μὴ δυνάμεναι νὰ ὑπερασπισθῶσιν ἑαυτὰς καὶ νὰ αὐτοσυντηρηθῶσι διὰ τῶν ἰδίων πόρων δὲν εἶνε ἀληθῆ κράτη, ἀφ' οὗ ὀφείλουσιν τὴν ὑπαρξίν των μόνον εἰς τὴν μακροθυμίαν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Δύνανται νὰ ἔχουν μόνον ὀνομαστικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ὁ Τράϊτσκε ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του «ἡ αὐτονομία τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Ὁλλανδίας δὲν συμβιβάζονται πλέον πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν ἐν Εὐρώπῃ». Ὑπάρχουν δὲ εἰς τὸ ἔργον του ἔτι χαρακτηριστικώτερα ἐδάφια, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπαινίσσεται, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ὁλλανδίαν, ὅτι, ἐὰν πρέπει νὰ ἐκπληρωθῶσιν οἱ νόμοι τῆς Φύσεως, ἡ χώρα αὕτη ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν «παλαιὰν γερμανικὴν πατρίδα», καὶ ὅτι ἡ ἐπιστροφή της εἶνε «εἰς ἄκρον ἐπιθυμητή».

Ἐν γένει μόνον μετὰ περιφρονήσεως ὁμιλεῖ περὶ τῶν μικρῶν κρατῶν—περὶ αὐτῶν, ἅτινα χαρακτηρίζει μὲ τὴν μὴ μεταφραζομένην λέξιν «Kleinstaaterei». (Δηλαδή περίπου : Συρφετὸς κρατιδίων). «Αὐτὴ αὕτη ἡ ὑπαρξὶς τῶν μικρῶν Κρατῶν, λέγει ἔμπε-

»ρίεχει τι τὸ ἀναμφισβητήτως γελοῖον(!) Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ
 »ἀδυναμία δὲν εἶνε τι γελοῖον, ἀλλὰ γελοία εἶνε ἡ ἀδυναμία ὅταν
 »φορεῖ τὴν προσωπίδα τῆς δυνάμεως». Ἡ ἰδέα τοῦ Κράτους
 προϋποθέτει τὴν ἰδέαν τῆς ἰσχύος καὶ Δυνάμεως. Συνεπῶς τὰ μικρὰ
 κράτη ἀντιφάσκουν πρὸς τὸ ὄνομά των. Ἀξιοπρέπεια καὶ ἀπε-
 ριόριστος καὶ ὑψηλόφρων αὐτοπεποίθησις, εἶνε αἱ μόναι ἰδιότητες
 εἰς ἃς βλέπομεν «πρωτίστως» τὰς ἀρετὰς ἐνὸς Κράτους. Συνεπῶς
 «μόνον εἰς τὰ μεγάλα ἔθνη εἶνε δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ ἐθνικὴ
 »ὑπερηφάνεια, ἥτις ἀποτελεῖ ἐνδειξὶν τῆς ἡθικῆς ἀξίας ἐνὸς λαοῦ».

Ὁ Τράϊτσκε συμπεραίνει ὅτι, ἡ ὑπαρξὶς τῶν μικρῶν κρατῶν
 σήμερον δὲν εἶνε πλέον εἰμὴ «ἀπλὴ ἐπιδίωσις, ἀνευ λόγου ὑπάρ-
 ξεως». Κατὰ τὴν γνώμην του ἡ ἐξαφάνισις των θὰ ἐπέλθῃ κατὰ
 μοιραῖον φυσικὸν νόμον. Εἶνε καταδικασμένα ὑπὸ τῆς τύχης νὰ
 ἀπορροφηθῶσιν ὑπὸ τῶν μεγάλων Κρατῶν. Καὶ ἀφ' οὗ ἡ αξιο-
 πρέπεια ἐνὸς μεγάλου Κράτους ἀναγνωρίζεται ὡς ἀνήκουσα μό-
 νον εἰς τὰς πέντε Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, (ἡ Ἰταλίᾳ ἐθεωρεῖτο
 ὑπὸ τοῦ Τράϊτσκε ὡς εὐρισκομένη εἰς τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας
 καθ' ἣν θὰ ἐγίνετο δεκτὴ εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Εὐρώπης),
 ἕκαστος φαντάζεται ὅποιος θὰ ἦτο ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης, εἰς αἱ
 ἰδέαι τοῦ Τράϊτσκε, αἱ ταυτιζόμεναι πρὸς τὰς ἰδέας τῆς συγχρό-
 νου Γερμανίας, ἐπραγματοποιούντο ποτέ.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΕΙΝΕ ΝΑ ΥΠΑΚΟΥΟΥΝ

Ἐὰν εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχει ἄβυσσος μεταξὺ τῶν δημοσίων
 καὶ ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ἐλέγχεται ἐκ τούτου ψευδὲς ὅτι τὰ
 ἄτομα φροντίζουν μόνον διὰ τὰ ἰδιά των συμφέροντα. Ἐνούμενα
 καὶ συνδεόμενα πρὸς ἄλληλα, λαμβάνουν συνείδησιν τῶν ὁμάδων
 τὰς ὁποίας σχηματίζουν, ἀπὸ τοῦ ἀπλουστεροῦ μέχρι τοῦ μᾶλλον
 ἀνεπτυγμένου. Οὕτω δὲ τὰ κοινωνικὰ ἐκεῖνα αἰσθήματα, ὧν τὸ
 Κράτος ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν καὶ τὰ ὁποῖα καθορίζει καὶ διακα-
 νονίζει, λαμβάνουν αὐτομάτως ὑπόστασιν. Ἡ ὁρᾶσις τοῦ κράτους
 ὄχι μόνον δὲν συναντᾷ ἀντίστασιν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ατόμου,
 ἀλλὰ τοῦναντίον εὐρίσκει ὑποστήριξιν. Ἀλλὰ διὰ τὸν Τράϊτσκε,
 ὅστις, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, υἱοθετεῖ ἀπλῶς μίαν παλαιὰν γερμα-
 νικὴν θεωρίαν, ἀληθὲς ἀντίθεσις ὑφίσταται μεταξὺ ατόμου καὶ

Κράτους. Μόνον τὸ Κράτος ἐνέχει ἔννοιάν τινα τοῦ κοινοῦ καλοῦ. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ὁ μόνος τρόπος δι' οὗ θὰ κατωρθοῦτο ὁ συμβιβασμὸς καὶ ἡ συνένωσις τῶν δύο τούτων, τόσον ἀντιμαχομένων πρὸς ἀλλήλας δυνάμειν καὶ ἡ δι' αὐτῶν διαμόρφωσις ἐνός «ὄλου» συνίστατο εἰς τὴν ὑπαγωγὴν τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην. Φυσικῶς τῷ λόγῳ ὁ Τράϊτσκε δίδει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸ Κράτος, διότι, κατ' αὐτὸν τὸ Κράτος εἶνε ἡ ζωτική ἀρχὴ τῆς κοινωνίας.

Εἶνε ἀληθές ὅτι τελευταίως διάφοροι ἀντιλήψεις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου κρατοῦσι, κατακτῶσαι ὅλον ἐνόν ἐδαφος. Πολλοὶ ἱστορικοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ Κράτος εἶνε μᾶλλον ἀποτέλεσμα ἢ αἷτιον, ὅτι τὰ γεγονότα εἰς τὰ ὑποῖα παίζει τοῦτο τὸν κύριον ρόλον, πόλεμοι, διπλωματικαὶ διαπραγματεύσεις, συνθήκαι οἰουδήποτε εἶδους, εἶνε τὰ μᾶλλον ἐπιπόλαια στοιχεῖα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ὅτι οἱ πραγματικοὶ παράγοντες τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως εἶνε ἰδέαι καὶ πεποιθήσεις, ὁ ἐμπορικὸς καὶ τεχνικὸς βίος, αἱ Τέχναι κλπ. Λέγουν ὅτι ἡ θέσις ἐνός ἔθνους εἰς τὸν κόσμον ἐξαρτᾶται, πρὸ παντός, ἐκ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ του. Ἀλλά, κατὰ τὸν Τράϊτσκε ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐρμηνείας τῆς ἱστορίας εἶνε ἀντίθετος πρὸς ὅσα αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει. Τὸ μεγαλεῖον τῶν ἔθνων κατὰ τὰ παρελθόν ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς δραστηριότητος τῶν τοῦ τρόπου δι' οὗ τὸ Κράτος ἐλειτούργει: «Δὲν ὑπάρχει, λέγει, εἰς λαὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ὁποίου αἱ πράξεις ἔσχον διαρκεστέραν ἐπίδρασιν τῆς τῶν Ῥωμαίων. Καὶ ὅμως οἱ Ῥωμαῖοι οὐδέποτε ἀνεδείχθησαν εἰς τὰς τέχνας ἢ τὴν φιλολογίαν, οὔτε διεκρίθησαν ὡς ἐφευρέται. Ὁ Ὀρράτιος καὶ ὁ Βιργίλιος ἔγραψαν ἀπλῶς ἑλληνικὴν ποίησιν εἰς λατινικὴν γλῶσσαν. . . . **Καί, ἐν τοσοῦτῳ διὰ τῶν πράξεων ἡ τῶν Ῥωμαίων ἦσαν ἐκ τῶν μᾶλλον παραγωγῶν ἔθνων εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου.**» Ἀφ' ἑτέρου. ὅταν ἐν ἔθνος διάγει βίον κυρίως ἐμπορικὸν καὶ καλλιτεχνικόν, «ὑποδουλοῦται εἰς τὰ ὑποδεέστερα ἐνστικτὰ τῆς φύσεώς μας.» Τοιαύτη ἦτο ἡ περίπτωσις τῆς Ὀλλανδίας ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἔπαυσε μαχομένη πρὸς τὴν κοσμοκράτειραν Ἰσπανίαν. Ἐπίσης ὅταν ἡ φιλολογία καὶ ἡ καλλιτεχνία ἐπεκράτησαν εἰς Γερμανίαν, ἡ Γερμανία «ἔπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν.» Καὶ περαιτέρω:

«Πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ εἶνε οἱ ἥρωες τῆς Ἱστορίας. Οἱ φιλολόγοι καὶ οἱ καλλιτέχναι ἐπίσης ἀνήκουν εἰς τὴν ἱστορίαν, ἀλλ' ἡ ἱστορικὴ ζωὴ των δὲν δύναται βεβαίως εἰμὴ νὰ περιορισθῇ εἰς τὰς ἀναλογίας τῆς καθαρῶς ἰδεαλιστικῆς παραγωγῆς αὐτῶν. Ὅσῳ περισσότερον ἀπομακρύνεται τις τοῦ κράτους, τόσῳ περισσότερον ἀπομακρύνεται ἐπίσης καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας.»

Εἰς τὸ Κράτος ὅθεν ἀνήκει τὸ δικαίωμα νὰ ὑπαγορεύῃ τοὺς νόμους του καὶ ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ υπάρξῃ κράτος ἄνευ ἐνότητος, ἡ κοινωνία ὀφείλει νὰ ὑποτάσσῃται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις του καὶ τὰς ἀνάγκας του. Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ κοινωνία ἀντιτάσσεται πρὸς πᾶσαν τάξιν. Εἰς τὸ Κράτος ἐναπόκειται νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τάξιν. «Νόμος, εἰρήνη καὶ τάξις δὲν δύνανται νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἐκ τοῦ πλήθους τῶν κοινωνικῶν συμφερόντων, ἅτινα εὐρίσκονται ἐν ἀενάῳ συγκρούσει πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνης, ἡ ὁποία κυριαρχεῖ ἐπὶ τῆς κοινωνίας ταύτης, καὶ ἡ ὁποία εἶνε ὠπλισμένη μὲ δύναμιν ἱκανὴν νὰ ἐξουσιάζῃ καὶ χαλιναγωγῇ τὰ ἄγρια κοινωνικά πάθη». Καταθλιπτικῶς λοιπὸν τὸ Κράτος κατωρθοῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τάξιν: «μόνον δι' ἐξωτερικῆς πίεσεως δύναται νὰ δράσῃ». Διατάσσει καὶ ὁ ἄνθρωπος ὑπακούει:—«ἡ ὑπακοὴ εἶνε τὸ πρῶτον τῶν ἀστικῶν καθηκόντων». Εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ πίεσις οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐπιφέρει ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς συνειδήσεως. Δύναται νὰ συνεπάγεται μόνον ἐνεργείας, ἀλλὰ τὸ Κράτος δὲν ζητεῖ τίποτε ἄλλο. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ εἶνε ἡ ὕλικὴ ἐκδήλωσις τῆς ὑπακοῆς, ὅχι ὁ τρόπος δι' οὗ πρέπει νὰ ὑπακούεται. «Λέγει (τὸ Κράτος): ὀλίγον μὲ ἐνδιαφέρει ὅ,τι σκέπτεσθε, ὀφείλετε ὅμως νὰ μὲ ὑπακούετε...»
 «Ἡ Πρόδοξος συνετελέσθη πάντοτε ὁσάκις ἡ ὑπακοὴ τῶν πολιτῶν ἐνισχύθη δι' ἐσωτερικῆς καὶ ἐσκεμμένης συγκαταθέσεως αὐτῶν τῶν ἰδίων. Ἄλλ' ἡ συγκατάθεσις αὐτὴ δὲν εἶνε οὐσιώδης. Αὐτοκρατορίαι ἔζησαν ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας. Κράτη ἰσχυρὰ καὶ εἰς ἄκρον ἀνεπτυγμένα ἀναφέρονται ἄνευ τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης συγκαταθέσεως τῶν πολιτῶν. Ὅ,τι τὸ Κράτος ἀπαιτεῖ πρὸ παντός, εἶνε ἡ ὁρᾶσις ἐν τῇ μᾶλλον ἐξωτερικῇ αὐτῆς μορφῇ...»
«Ἡ πρωτίστη ἀνάγκη τοῦ κράτους εἶνε ἡ πραγματοποίησις τῶν σκοπῶν του. Ἡ τρομερὰ ἀρχὴ ΒΙΑ ΒΙΑ ΒΙΑΣΕΤΑΙ

»κυριαρχεῖ εἰς ὅλην τὴν ἱστορίαν τῶν Κρατῶν».

Ἄλλ' ἐὰν τὸ Κράτος θέλει νὰ ὑπακούεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, πρέπει νὰ εἶνε ἰσχυρὸν καὶ παντοδύναμον. Τὸ καθήκον ἐπιβάλλει καὶ αὐτὸ νὰ διαδηλώσῃ ἐντόνως τὴν δύναμιν του. Οὕτως λ. χ. ἔταν ἀπαξ ἀποφασίσῃ τι, ὀφείλει νὰ ἐπιδιώξῃ ἀνενδότως τὴν ἐκτέλεσίν του. Δὲν πρέπει νὰ δεικνύῃ οὐδὲ τὸ παραμικρότερον σημεῖον δισταγμοῦ, διότι τοῦτο θὰ ἀπετέλει ἐνδειξὴν ἀδυναμίας. «Καὶ ἐντὸς τῆς χώρας καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὸ οὐσιῶδες εἶνε ἡ δύναμις, ἡ διηγετικὴ διαδήλωσις αὐτῆς καὶ ἡ ὁλοκληρωτικὴ πραγματοποίησις τῆς θελήσεως τοῦ Κράτους. Κράτος ὑπερ ἐπιτρέπει νὰ διατυποῦται καὶ ἡ παραμικροτέρα ἀμφιβολία ὥς πρὸς τὴν σταθερότητα τῆς θελήσεώς του καὶ τῶν διαταγῶν του κλονίζει τὴν πρὸς τὸν νόμον πίστιν». Ἄν συναντήσῃ ἀντίστασιν ἅς πλήξῃ καὶ ἅς πλήξῃ σκληρῶς, — οὗτος εἶνε ὁ μόνος τρόπος δι' οὗ θὰ δώσῃ ἰδέαν τῆς ἰσχύος του. «Ἴδετε τὴν ὑπερευαισθησίαν μεθ' ἧς Γερμανοὶ πρίγκηπες ἐπὶ μακρὸν ἐξήσκουν τὸ προνόμιόν των τῆς χάριτος. Οἱ φιλόανθρωποι ἐρρήγγουν τόσας οἰμωγὰς καὶ θρήνους, διὰ τὸ ἀνθρώπινον τῆς θανατικῆς ἐκτέλεσεως, ὥστε οἱ πρίγκηπες ἐμολύθησαν ὑπὸ παρομοίου αἰσθήματος. Τὰ πράγματα ἐφθασαν μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε ἐπ' αὐτὴν πλέον αἱ κατατομήσεις ἐν Γερμανίᾳ». Ἡ πολιτικὴ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ νοηθῇ ἄνευ σκληρότητος. Ἰδοὺ διατί αἱ γυναῖκες δὲν καταλαμβάνουν τίποτε ἀπὸ πολιτικῆν.

Ο ΙΔΕΩΔΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ

Τ' ἀνωτέρω μᾶς παρέχουν τὴν εἰκόνα τοῦ ἰδεώδους πολιτικοῦ, ὡς ὁ Τράιτσκε τὸν ἀντιλαμβάνεται. Ὁ ἰδεώδης πολιτικὸς πρὸ παντὸς ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀπεριόριστον (συμπαγὴ κατὰ λέξιν) φιλοδοξίαν (massive Ehrgeie). Διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς φιλοδοξίας του, ἀνάγκη, φυσικὰ, νὰ εἶνε εὐφυῆς καὶ ἡ εὐφυΐα του δέον νὰ εἶνε οὐσιωδῶς πρακτικὴ, προφυλάσσουσα αὐτὸν ἀπὸ τὴν «μέθην τῶν ἐλαφρῶν πολιτικῶν ἰδεῶν». Ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, ὅμως, δι' ἓνα τοιοῦτον, πολιτικόν, εἶνε ἡ ἀκαμπτος θέλησις: «Ἡ τέχνη τοῦ πολιτικοῦ ἀπαιτεῖ σιδηροῦν χαρακτήρα». Τὸ ἔργον τοῦ πολιτικοῦ συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἐπιβάλλεται, νὰ κυριαρχῇ, νὰ καταδυνα-

στεύη καὶ τοὺς συμπατριώτας του καὶ τὰ ξένα κράτη. Θὰ ἡδύνατό τις μάλιστα νὰ εἶπῃ ὅτι ἡ δραστηριότης τοῦ τοιούτου πολιτικοῦ πρέπει νὰ ἀσκεῖται κατ' αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων καὶ εἰς οἵανδήποτε περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελε συναντήσῃ ἀντίστασιν ἢ τὸν ἐγωῖσμόν τῶν ἀτόμων ἢ τὴν ἀντίπαλον φιλοδοξίαν ἄλλων κρατῶν. Κατ' αὐτῶν ὀφείλει νὰ ἀποδυθῇ εἰς δεινὸν ἀγῶνα. Διὰ νὰ θριαμβεύσῃ κατ' αὐτῶν, χρήζει ἀδαμάστου ἐνεργείας Ἰδοὺ διατί, ἀπαξ θέσας ἓνα σκοπὸν εἰς ἑαυτόν, βαδίζει κατ' εὐθείαν πρὸς πραγματοποίησίν του ἄνευ ἐνδοιασμοῦ τινὸς ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν μέσων. Ἡ ἰδέα τοῦ Κράτους, παρούσα πάντοτε εἰς τὸν νοῦν του, ἐμποδίζει σκέψεις ἀτομικῆς ἠθικῆς ἢ αἰσθηματικότητος νὰ τὸν ἐπηρεάζουν. Ἡ φιλανθρωπία καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς δὲν εἶνε πράγματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ τὸν ἀπασχολοῦν. Φυσικῶς τῷ λόγῳ, ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἢ προσωπικότης θὰ ἀποκτήσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν πολλῶν καὶ τι τραχύ, μὲ καὶ τι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀπεχθές. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν δι' αὐτόν, διότι γνωρίζει, ὅτι τὸ ἔργον του εἶνε τὸ εὐγενέστερον ὅπερ δύναται ποτὲ νὰ ἀναλάβῃ ἄνθρωπος.

Ὅτι ὁ πολιτικὸς θὰ δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ ἐπιφελῶς ἀρετὰς τινὰς τῆς καρδίας διὰ νὰ καταστή ἱκανὸς νὰ ἐννοήσῃ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὰς καρδίας τῶν ἄλλων, ὅτι, ἐὰν θέλει νὰ ἀσκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, δὲν πρέπει νὰ εἶνε ξένος πρὸς τοὺς εὐγενεστέρους ἀνθρωπίνους πόθους, ὅτι, πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ μέρος τῆς ἀτομικῆς του δυνάμεως ὅπως συντελέσῃ εἰς τὸν θρίαμβον τῆς δικαιοσύνης μεταξὺ τῶν ἀτόμων καὶ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, ὅτι ὀλίγη συμπάθεια εἶνε ἀπαραίτητος συντελεστής δράσεως, πάντα ταῦτα οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν παραδέχεται ὁ Τράϊνκε. Εἰς τὴν ἰδεώδη εἰκόνα τοῦ πολιτικοῦ τὴν ὁποῖαν μᾶς παρουσιάζει δυνάμεθα εὐκόλως ν' ἀναγνωρίσωμεν τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα, ἣν προφανῶς λαμβάνει ὡς πρότυπον—τὸν Σιδηροῦν Ἀρχικαγκελλάριον.

ΛΟΚΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΙΣ

Δυνάμεθα τώρα νὰ ἐννοήσωμεν κατὰ ποῖον τρόπον ἡ Γερμανία κατέστη ἔνοχος τοῦ μεγάλου ἀνοσιουργήματος. Αἱ πράξεις τῆς εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθεισῶν ἰδεῶν. Ἐπὶ 40 καὶ

πλέον ἔτη πᾶσα κοινωνικὴ τάξις ἐν Γερμανίᾳ εἰργάσθη ἀόκνως πρὸς προπαρασκευὴν τοῦ μέλλοντος. Οἱ Γερμανοὶ **ὑπερ-εγυμνάσθησαν, ὑπερ-ειδικοποιήθησαν, ὑπερ-συντετίσθησαν**, συνεπὼς εἶνε σήμερον **ὑπερ-ἀνυπόμονοι, ὑπερ-υψηλόφρονες, ὑπερ-ενάρτετοι καὶ ὑπερ-αποφασισμένοι** νὰ κτίσουν τὸν Πύργον τοῦ Βαβέλ των ἧ νὰ καταδληθοῦν ἐν τῇ ἀγῶνι.

Ὁ Γερμανόπαις ὑπόκειται εἰς βάρος ἐργασίας, ὅπερ ἐκπλήττει τοὺς μὴ Γερμανοὺς. Εἶνε ἡναγκασμένος νὰ ὑφίσταται ὠρισμέναις τινὰς ἐξετάσεις κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τῆς ἡλικίας του. Ὅλη του ἡ ζωὴ ἀποτελεῖ συναρμολόγησιν πράξεων ἐκ των ὁποίων δὲν δύναται νὰ παραμελήσῃ οὐδὲ μίαν χωρὶς νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν κοινωνικὴν ἢ ἐμπορικὴν ἢ στρατιωτικὴν του θέσιν ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ, χωρὶς νὰ θέσῃ εἰς σοβαρὸν κίνδυνον ὁλόκληρον τὸ στάδιόν του. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι ἡ Γερμανία εἶνε ἡ μόνη χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ παιδία αὐτακτονοῦν. Οἷοσδήποτε ξένος ἐρχόμενος εἰς συνάφειαν μὲ τὸ γερμανικὸν σύστημα τῆς ἐκπαίδευσως δὲν δύναται νὰ μὴ ἀναφωνήσῃ: «Εἶνε πολὺ αὐστηρόν! θὰ συνέτριβε τὰ ἰδικὰ μας παῖδα». Καὶ πράγματι συντρίβει ὅχι ὀλίγους Γερμανόπαιδας. Οἱ λοιποὶ ἐπιζοῦν πρὸς ζημίαν τῆς πνευματικῆς των υγείας καὶ εὐεξίας. Ἡ φύσις ἐπρονόγησε ὑπὲρ τῆς υγείας των. Κατέστησεν ἀτροφικὸν τὸ αἶσθημα τοῦ ἀτομισμοῦ καὶ οὕτω τὰ ἐπιτρέπει νὰ ζοῦν, χωρὶς νὰ ὑποφέρουν. Ἀποβαίνουν πειθήνια ὄργανα τοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦ ὁποίου εἶνε καὶ δημιουργήματα. Εὐθὺς ὡς ὁ Γερμανόπαις ἀρχίσῃ νὰ μὴ **ἐπιθυμῇ** τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ εἶνε «ἐνα δόντι» εἰς τὴν κυβερνητικὴν μηχανήν, τότε ἀρχίζει νὰ εὐδοκιμῇ. Βαθμηδὸν καθίσταται εὐτυχέστατος, ἐφόσον παραμένει ἐντὸς τοῦ συστήματος ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐδημιουργήθη. Ἀλλ' αἰσθάνεται πάντοτε κάποιαν στενοχωρίαν ὅταν εὑρεθῇ εἰς τὸν ἐξωτερικὸν εἰς τὸν εὐρὺν κόσμον. Ὁ Γερμανὸς ἀδυνατεῖ ν' ἀποδῇ πολίτης τοῦ κόσμου, πρέπει ὅλος ὁ κόσμος νὰ γίνῃ Γερμανία.

Ὡς εἶδομεν προηγουμένως, ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον γενεὰν διεπλάσθη τὸ φιλοπόλεμον φρόνημα τοῦ Γερμανικοῦ Λαοῦ. Οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐπερίμενον τὴν τύχην των ἀλλὰ τῆς ἐπετέθησαν μὲ «γερμανικὸν θάρρος». Τοὺς ἐγίνε ψύχωσις ὅτι ἔπρεπε νὰ παρεμβάλουν τὴν θέλησίν των μεταξὺ ἑαυτῶν καὶ τῆς τύχης.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον πρὸ τοῦ πολέμου οἱ Γερμανοί, ἐν τῷ ἰδιωτικῷ των βίῳ, παρεσύροντο ἀπὸ εἶδος τι μονομανίας. Ἐφαίνετο ὡς νὰ διετέλουν ἐν ὀνείρῳ. «Ἐνθυμοῦμαι πολλὰς συνομιλίας μου »μετὰ Γερμανῶν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, λέγει ὁ κ. Τσάπμαν. »Ὁ συνομιλητὴς μου ἐφαίνετο αἰφνιδίως ὅτι ἤρχετο εἰς ἐσωτερικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν σκέψεών του. Ἐμεῖς δὲ, οἱ ὀφθαλμοί του ἐσπινθηροβόλουν. Κάποτε τὸ βλέμμα του ἐδείκνυε πονηρίαν, ἀλλὰ συχνότερον ἐπρόδιδεν ἐνθουσιασμόν. Ὡμίλει περὶ τοῦ μέλλοντος πολέμου, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία θὰ κατεστρέφοντο—θὰ κατεστρέφοντο καὶ θὰ ἐξουθενούντο. Οἱ οὕτω παραληροῦντες ἄνθρωποι, ἦσαν πάντοτε «εἰδικοί» εἰς «κάτι. Ἡ «ἔμμονος ἰδέα» τῆς σωτηρίας διὰ τῆς «εἰδικότητος» καὶ ἡ «ἔμμονος ἰδέα» τῆς σωτηρίας διὰ τοῦ πολέμου, ὑπείσθηλον ὁμοῦ εἰς τὴν ἡθικὴν ὑπόστασιν τοῦ Γερμανοῦ. Ἡ πρώτη ἐστρέ-»δλωσε τὸ πνεῦμα του, ἡ δευτέρα τὴν καρδίαν του.»

Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὰ παθολογικὰ αὐτὰ συμπτώματα ὅταν ἀνασκοπῶμεν τὴν πορείαν τῆς πολιτικῆς ἐν Γερμανίᾳ. Διότι πλείσται, σειραὶ ἀλληλένδετοι γεγονότων ὀφείλονται εἰς τὴν κατὰστασιν τῶν γεύρων ἐνὸς λαοῦ ἢ εἰς τὴν μορφήν τῆς κυβερνήσεώς του. Ἡ γερμανικὴ πίστις εἰς τὴν «εἰδικὴν ἐκπαιδεύσιν» ὡς τὴν μόνην λύσιν δι' ὅλα τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς ἀπέληξεν εἰς μίαν θαυμασίαν ἱκανότητα πρὸς ἐκπλήρωσιν εἰδικῶν σκοπῶν.

Ὁ Γερμανὸς σπανίως μανθάνει ὅτι ὑπάρχουν δύο ὄψεις ἐκάστου ζητήματος διότι οἱ διδάσκαλοί του συνώμωσαν ὥπως ἐντελῶς ἀποκρυβῇ τὸ γεγονός τοῦτο ἀπὸ αὐτὸν καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν. Πιστεύει ὅτι ἕκαστον ζήτημα ἔχει μίαν μόνον ὄψιν, τὴν ὄψιν ἐκείνην ἢ ὁποῖα τῷ παρουσιάσθη εἰς τὸν θάλαμον τῶν καθηρεπτῶν. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀναδεικνύει λαμπροὺς «εἰδικούς» ἐπὶ οἰουδῇποτε θέματος.

Ἄλλ' ἡ εἰδικότης συνεπάγεται σοβαροὺς κινδύνους. Ἡ εἰδικότης εἶνε ἐχθρὰ τῆς ἀνέσεως. Ἡ εἰδικότης καθιστᾷ τὴν ψυχὴν ὄργανόν της. Ἡ εἰδικότης πράγματι προϋποθέτει ἄνθρωπον κατὰσπάντα ὄργανόν τινος—μιάς ομάδος, ἴσως—ἢ τοῦ βασιλέως του. Ἄλλ' ἡ ὑπαγωγὴ εἰς ἐν εἰδικὸν «ἐνεργοῦν αἷτιον» δὲν ἐκμηδενίζει τὴν ψυχὴν. Τὸναντίον φαίνεται ὅτι προκαλεῖ σημαντικὴν, σχεδὸν θρησκευτικὴν ἀντίδρασιν εἰς τὴν ψυχὴν. Ὑπὸ τὴν γοη-

τείαν τῆς ιδέας ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ εἶνε «εἰς παράγων» καὶ ὑπὸ τὴν ἔντασιν τοῦ φιλοπολέμου σωδινισμού ὁλόκληρος ἡ Γερμανία μετεβλήθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς μίαν μεγάλην καὶ φοβερὰν «μυστικὴν ἑταιρείαν». Ἐκαστος ἐκ τῶν χιλιάδων τῶν Γερμανῶν, οἱ ὅποιοι διέμενον εἰς τὸ ἐξωτερικόν, κατέστη θαυμάσιος κατάσκοπος καὶ ὁ πόλεμος ἀπέβη «Ἱερὸς Πόλεμος».

Ο ΙΕΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ὁ τρομερὸς χαρακτήρ τοῦ πολέμου ὀφείλεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι εἶνε πόλεμος «ἱερὸς». Τὰ Ζέππελιν δὲν ῥίπτουν βόμβας κατ' ἀόπλων πολιτῶν εἰμὴ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ! Ἡ θεοποίησις τοῦ Γουλιέλμου Β' εἶνε πρᾶγμα σοδαρῶς πιστευόμενον ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους. Ἡ τόση πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς λατρείας πίστις, ἀναμφιδόλως προήλθεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ὅστις ἔδωκε καὶ τὴν πρώτην ὥθησιν. Ἡ εὐσέβεια τοῦ ἔθνους, θὰ ἔλεγέ τις, δὲν εὑρὲν ἄλλην διέξοδον. Ὁ Κάιζερ καὶ αἱ ἱθύνουσαι τάξεις υἱοθέτησαν ἰσως τὴν πίστιν ταύτην, διότι ἦτο ὁ μόνος πρακτικὸς τρόπος τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας.

Ἀναμφιδόλως οἱ Γερμανοὶ διαφέρουν ἀναμεταξύ των ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς πίστεως των εἰς τὴν θεῖαν ὑπόστασιν τοῦ Κάιζερ. Ὁ εἰς εἶνε φανατικὸς, ὁ ἄλλος κυνικὸς, ὁ τρίτος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου ἔχων νὰ συντηρήσῃ οἰκογένειαν, ἀλλ' ὅλοι παρεδέχθησαν ἐξ ὅλης καρδίας τὴν παράλογον ταύτην πίστιν, δι' ἑνὸς γενικοῦ πολιτικοῦ τρόπου, ὡς ἐὰν τὸ δόγμα τοῦτο ἦτο ἡ σωτηρία των, ἐξ ἧς ἐλπίζουν τὸ πᾶν.

Ἡ ἰδιαιτέρα ὁμῶς αὕτη ἰδέα περὶ τῆς θεότητος τοῦ Κάιζερ εἶνε ἡ μᾶλλον ἐπικίνδυνος ἐν Γερμανίᾳ. Εἶνε τὸ χεῖριστον ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδηλωθέντων συμπτωμάτων τῆς διανοητικῆς παρακμῆς τῆς Γερμανίας. Παρουσιάζει μίαν νέαν ὄψιν τῆς πνευματικῆς ἀπομονώσεώς της. Ἐδῶ καὶ πάλιν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν περίπτωσιν τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ἐντελῶς ὡς παραφροσύνην, ἀλλὰ ἡ ὁποία ἐν τοσοῦτῳ δεικνύει τὰ πρῶτα συμπτώματα φρενοβλαβείας. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου οἱ πολλοὶ καὶ πάλιν γελοῦν ὅπως ἐγέλασαν μὲ τὰς θεωρίας τοῦ Τράϊσκε καὶ τοῦ Μπερνάρντι. Ἰσως τὸ τοιοῦτον εἶνε ἄτοπον. Τὸ πρᾶγμα καθίστα-

ται σοβαρόν, ὅταν ἐν σύγχρονον, σοφιστικόν ἔθνος περιβάλλει τὸν κυβερνήτην του μὲ θείας ιδιότητας καὶ αποδύεται εἰς ἕνα ἱερὸν πόλεμον. Δὲν δύναται τις νὰ προίδῃ ὁποῖαν μορφήν ἀπογοητεύσεως καὶ ἀποθαρρύνσεως θὰ παρουσιάσῃ ἡ πνευματικὴ κατάστασις τῶν Γερμανῶν ὅταν ἐπέλθῃ ἡ διάψευσις τῶν ἐλπίδων τῶν. Ὁλόκληρον τὸ γερμανικὸν ἔθνος πιθανῶς θὰ περιέλθῃ εἰς κατάστασιν βαθυτάτης μελαγχολίας, πνευματικῆς ἀτονίας καὶ ἀπογνώσεως τοιαύτης, ὅα εὐνοεῖ τὰς ἐπιδημίας τῶν αὐτοκτονιῶν.

Ὅταν ἡ ἀντίδρασις ἐπέλθῃ οἱ Γερμανοὶ θὰ ἐρωτήσουν ἑαυτοὺς ὡς ἡμεῖς ἐρωτῶμεν σήμερον: «Πῶς συνέβησαν αὐτὰ τὰ πράγματα. Τί ἐπεζήτει ἡ Πατρίς μας; Ἦτο ὄνειρον; Δεῖξατέ μας τὴν ἱστορίαν τῆς θεομηνίας καὶ ἀναγνώσατε εἰς ἡμᾶς τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ἐπρόφερον οἱ πατέρες τῆς Γερμανίας, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς παραφροσύνης».

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Ὁ λόγος τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησε τῇ 4 Αὐγούστου, ὁ Μπέτμαν Χόλδεγκ, ὁ Γερμανὸς ἀρχικαγκελλάριος, εἶνε βεβαίως ὁ σπουδαιότερος ἐξ ὧν ἐξεφώνησε ποτὲ πολιτικὸς ἐν Εὐρώπῃ. Ὁ ἀρχικαγκελλάριος μεταξὺ ἄλλων εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς:

«Κύριοι, εὐρισκόμεθα σήμερον εἰς κατάστασιν ἀνάγκης, καὶ ἡ ἀνάγκη δὲν γνωρίζει νόμον. Τὰ στρατεύματά μας κατέλαβον τὸ Λουξεμβούργον καὶ ἴσως⁽¹⁾ νὰ εὐρίσκωνται ἤδη ἐπὶ βελγικοῦ ἐδάφους. Κύριοι, τοῦτο ἀντιθαίνει πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ἐδήλωσεν εἰς τὰς Βρυξέλλας ὅτι ἡ Γαλλία θὰ σεβασθῇ τὴν οὐδετερότητα τοῦ Βελγίου, ἐφ' ὅσον σέβονται αὐτὴν οἱ ἀντίπαλοί της. Ἐγνωρίζομεν, ὅμως, ὅτι ἡ Γαλλία ἦτο ἐτοίμη νὰ εισβάλῃ εἰς τὸ Βέλγιον. Ἡ Γαλλία ἠδύνατο νὰ περιμένῃ, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα. Μία γαλλικὴ κίνησις εἰς τὰ πλευρά μας, εἰς τὸν Κάτω Ρήνον θὰ ἦτο ὀλεθρία. Συνεπῶς εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ παρίδωμεν τὰς δικαίας διαμαρτυρίας τοῦ Λουξεμβούργου καὶ τῆς Βελγικῆς κυ-

(1) Πραγματικῶς ὁ ρήτωρ ἐγνώριζεν ὅτι τὰ γερμανικὰ στρατεύματα εἰσῆλθον εἰς τὸ Βελγικὸν ἔδαφος τὴν πρώτην ἐκείνην.

δερνήσεως. Τὴν ἀδικίαν (ὁμιλῶ ἀπεριφράστως) τὴν ὁποίαν δια-
πράττομεν, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐπανορθώσωμεν εὐθὺς ὥς οἱ
στρατιωτικοὶ μας σκοποὶ ἐκπληρωθῶσι. Πᾶς ὅστις ἀπειλεῖται ὡς
ἡμεῖς ἀπειλούμεθα καὶ μάχεται διὰ τὰ τιμαλφέστερά του, μίαν
σκέψιν μόνον πρέπει νὰ ἔχῃ:—πῶς νὰ διχτρέξῃ τὴν ὁδὸν του
(wie er sich durchant)».

Εὐλικρίνεια, διαπνέει τοὺς λόγους τούτους, οἵτινες, συνάμα
προδίδουν καὶ μίαν φρικτωδῶς παράδοξον ἀντίληψιν τοῦ Διεθνoῦς
Νόμου. Ἡ πνευματικὴ ἀπομόνωσις εἰς τὴν ὁποίαν ἐπὶ τέσσαρας
καὶ πλεόν δεκαετίας ἔζησεν ἡ Γερμανία, ἀποκαλύπτεται ἐναργῶς
εἰς τοὺτους τοὺς λόγους. Ἡ ἀνωτέρα περικοπὴ συμφωνεῖ, σχεδὸν
κατὰ λέξιν, πρὸς πολλὰ ἐδάφια τοῦ Μπερνάνρτι, ὅστις ὑποστηρί-
ζει «Δύναμις ἐστὶ Δίκαιον» καὶ ὅτι συνθήκαι δύνανται νὰ παρα-
διασθῶσιν ἐὰν καὶ ὅταν συμφέρει. Ἡ πολιτικὴ αὕτη σχολὴ διδά-
σκει ὅτι εἶνε «ἀνήθικον» δι' ἓν ἔθνος νὰ ἐμμένῃ εἰς μίαν συνθή-
κην, ὅταν τὸ ὕλικόν συμφέρον ὑπαγορεύῃ τὴν διάρρηξιν αὐτῆς.

Ὁ Μπέτμαν Χόλβεγκ δὲν κρησθάνετο τὴν κατάπληξιν, τὴν
ὁποίαν οἱ λόγοι του θὰ παράγαγον ἐν Εὐρώπῃ, οὔτε τὴν βλαβε-
ρὰν ἐπίδρασιν αὐτῶν ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῆς ἰδίᾳς αὐτοῦ χώ-
ρας. Οἱ λόγοι οὗτοι πράγματι ἐμείψαν τὰς συμπάθειάς τῆς Ἀμε-
ρικῆς καὶ προεκάλεσαν κραυγὰς ἀγανακτήσεως καθ' ὅλον τὸν κό-
σμον. Ἡ ἀνθρωπότης ἀνέφερε μὲ ἐκτίμησιν τὸ ὄνομα τῶν ἀντι-
πάλων τῆς Γερμανίας καὶ ἠυλόγησε τὰς χεῖρας τῆς Ἀγγλίας. αἱ
ὁποῖαι ἠγέρθησαν διὰ νὰ προστατεύσουν τὸ Βέλγιον,—τὸ Βέλγιον
τό τέκνον τῶν συνθηκῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ ὑπαρξὶς περιεφρουρεῖτο
μόνον διὰ τοῦ λόγου τῆς τιμῆς. Διὰ τὸν Μπέτμαν Χόλβεγκ αἱ
ἰδέαι τὰς ὁποίας διετύπωσε διὰ τοῦ λόγου του, ἦσαν ἀπλαῖ καὶ
κοιναὶ ἀλήθειαι. Οἱ φίλοι του ἢ οἰκογένειά του ὁλόκληροί ἢ
φυλὴ του ἐγαλουχήθη μὲ αὐτὰς τὰς ἰδέας καὶ ἐπεδείκνυν ἐῖδός τι
ὑπερηφανείας ἀπαγγέλλων αὐτάς.

Ἄλλ' ὑπῆρχε τι χειρότερον τῆς μωρίας εἰς τὸν τρόπον καθ' ὃν
ἡ Γερμανία κατῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον,—ἡ ἔπαρσις. Ἡ Γερμανία
εὐρέθη ἀπειλουμένη συγχρόνως ἐξ ἀνατολῶν ὑπὸ τῆς πανόπλου
Ρωσσίας, ἐκ δυσμῶν ὑπὸ τῆς πανόπλου Γαλλίας. Πᾶς τις θὰ ἐπί-
στευεν ὅτι ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας θὰ ἠκολούθει συνετωτέραν,
συντηρητικωτέραν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν. Καὶ ὅμως ἀπὸ 40 ἡδὴ

ἐτῶν προητοίμαζεν ἐσκεμμένως μίαν τοιαύτην κατάστασιν καὶ ἀπροκαλύπτως ὡμολόγει ὅτι θὰ κατέκτα τὸν κόσμον, καὶ ἰδίως ὅτι ἐσκόπει ν' ἀναλάβῃ τὴν κατασύντριψιν τῆς βρεττανικῆς αὐτοκρατορίας. Οὕτω παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Γερμανίας ἀνετράφη ἐντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ της. Οὐδὲν εἶχε τὸ κοινὸν μὲ ὅ,τι ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ διακρίνῃ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὀρίζοντος. Ἐγεννήθη ἐκ τῶν ψυχολογικῶν της ἀναγκῶν. Δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ διεθνῶν συνθηκῶν, οἰκιακῆς φύσεως ἦτο τὸ προϊόν μιᾶς μεταφυσικῆς καὶ ἐπωσθεύσεως ἀπομονώσεως, ἡ ὁποία κατέληξεν εἰς μῖσος κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ἦτο ἡ περίφημος «Realpolitik».

ΠΑΡΑΒΙΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΕΛΓΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΧΑΓΗΣ

Ἐάν παραδεχθῶμεν τὴν οὕτω περιγραφηθεῖσαν ἀντίληψιν τοῦ Διεθνoῦς Νόμου, ἡ παραβίασις τῆς βελγικῆς οὐδετερότητος φαίνεται ἀπολύτως νόμιμος καὶ φυσικὴ. Πῶς ἡδύνατο ἡ Γερμανία, ὅταν οὐδεμίαν ἰσχυὴν ἀνεγνώριζεν εἰς τὰς διεθνεῖς συνθήκας, εἰς τὰς ὁποίας καὶ αὕτη ἔθεσε τὴν ὑπογραφήν της, νὰ ἀισθανθῇ ἐνδοιασμοὺς ἐν τῇ παραβιάσει τῆς συνθήκης τὴν ὁποίαν ὑπέγραψε; Αὕτη εἶνε ἡ ἀληθὴς σημασία τῶν λόγων τοῦ ἑρρφὸν Μπέτμαν Χόλδεγκ πρὸς τὸν Ἀγγλον πρεσβευτὴν, σερ Ε. Γκόσσεν, τῇ 4^ῃ Αὐγούστου 1914, ὅταν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ Βελγικὴ οὐδετερότης δὲν ἦτο εἰμὴ «ἀπλὴ λέξις» καὶ ὅτι αἱ συνθήκαι αἱ ὁποῖαι τὴν ἡγγυῶντο ἦσαν ἀπλᾶ «παληόχαρτα». Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἦσαν ἀπλῶς θυμῶδεις ἀναφωνήσεις, προκληθεῖσαι ὑπὸ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς λύπης. Ἦσαν ἐξωτερικεύσεις αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον πραγματικῶς ἐδοκίμαζεν ὁ ἀρχικαγκελλάριος, ἀλήθειαι τὰς ὁποίας θεώρει ὡς πασιφανεῖς. Ὅταν ἡ Γερμανία διαπραγματεύεται μετ' ἄλλων κρατῶν, δὲν θεωρεῖ ἑαυτὴν πραγματικῶς δεσμευμένην μὲ τὰς υποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἀναλαμβάνει.

Ὅταν ἐννοηθῇ ἡ ἀρχὴ αὕτη, δι' ἧς ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις προσεπάθησε νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ἔγκλημά της, ἡ βεβαίωσις ὅτι ἡ ἀναγκάσθη νὰ εἰσδᾶλῃ εἰς τὸ Βέλγιον διὰ νὰ προλάβῃ τὴν Γαλλίαν, ἡ ὁποία ἡτοιμάζετο νὰ πράξῃ τὸ αὐτό, καταρρέει ἄφ' ἑαυ-

της. Πράγματι, ἐπὶ μακρὸν χρόνον προέβαλε τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον μόνον ὡς συμπληρωματικὴν καὶ περιττὴν δικαιολογίαν. Ἦτο ἡ περίοδος καθ' ἣν ὁ ἀρχικαγκελλάριος, ὑπερῃφάνως ἐπιβεβαιῶν τὰς ἀρχὰς τοῦ Τράϊτσκε, ἐδήλου, ὡς εἶδομεν, ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Ράϊχσταγ ὅτι ἡ **Ἀνάγκη δὲν γνωρίζει Νόμους**. Καὶ ὁ Ἀρνάκ, ὁ ἱστορικὸς τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναπτύξῃ τὸν ἐπίσημον τοῦτον κυνισμόν ὅταν, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἡγέτας τῆς προτεσταντικῆς σκέψεως ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔγραφε :

«Ὁ ἀρχικαγκελλάριός μας, μὲ τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην συναίσθησιν, ἣ ὁποία τὸν χαρακτηρίζει, ὡμολόγησεν τὸ παράνομον «τῆς πράξεως. Ἀλλὰ τὸ κατ' ἐμέ, δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω μετ' αὐτοῦ, παραδεχόμενος μίαν τυπικὴν παραβίασιν τοῦ νόμου. Διότι εὕρισκώμεθα εἰς μίαν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν οἱ τύποι δὲν ὑφίσταντο πλέον καὶ μόνον τὰ ἠθικὰ καθήκοντα παρέμενον... Ὑπάρχει εἰς νόμος ἀνάγκης ὁ ὁποῖος θραύει τὸν σίδηρον, πόσῳ μᾶλλον μίαν συνθήκην;»

Ἀργότερον, ὅταν τὸ βαγδατικὸν ἀποτέλεσμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Γερμανία ὑπελόγιζε νὰ κερδίσῃ τὴν συγγνώμην τοῦ κόσμου διὰ τὴν πράξιν της, δὲν ἐπετεύχθη, ἐθεώρησεν αὕτη ἐπάναγκες νὰ μεταχειρισθῇ γλῶσσαν ὀλιγώτερον ὡμὴν καὶ νὰ δειξῇ σεβασμὸν τινα πρὸς τὴν συνείδησιν τοῦ κοινοῦ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ὁμολογίας ταύτας διὰ νὰ εὐρώμεν τὰς ἀληθεῖς αἰτίας, αἱ ὁποῖαι καθώρισαν τὴν στάσιν τῆς Γερμανίας.

Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ φυσικὰ ἐξηγεῖ τὰς τόσας παραβιάσεις τῆς Συνθήκης τῆς Χάγης, τὰς ὁποίας ἡ Γερμανικὴ κυβέρνησις διέπραξε χωρὶς καὶ νὰ καταδεχθῇ νὰ τὰς δικαιολογήσῃ.

Η ΥΠΑΡΞΙΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΗ

Ἄλλ' ὅταν ἐρρίφθῃ κατὰ τοῦ Βελγίου, ἡ Γερμανία δὲν ἀπέβλεπε μόνον νὰ ἐξασφαλίσῃ, εἰς τὸ πείσμα τῶν συνθηκῶν, ταχὺν καὶ συντομώτερον δρόμον πρὸς τοὺς Παρισίους. Ἄλλος λόγος, τὸν ὁποῖον ὁ Τράϊτσκε μᾶς ἀπεκάλυψεν ἐπίσης, ἐξηγεῖ πληρέστερον τὴν πράξιν ταύτην τῆς βίας καὶ συγχρόνως καθιστᾷ ἐμφανεστέραν τὴν σπουδαιότητά του. Εἶνε ὅτι εἰς τὰ ὅμματα τῶν Γερμανῶν, τὰ μικρὰ Κράτη δὲν εἶνε Κράτη ὑπὸ τὴν ἀληθῆ σημασίαν

τῆς λέξεως. Εἶνε προφανές ὅτι ἡ συνταγματική των ἀδυναμία δὲν ἐπιτρέπει εἰς αὐτὰ τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικοῦν θέσιν Δυνάμεων καὶ συνεπῶς Κρατῶν. Δὲν ἔχουν ὅθεν δικαίωμα εἰς τὸν σεβασμὸν ὅστις κατὰ κανόνα ὀφείλεται εἰς μεγάλας ἠθικὰς προσωπικότητας, εἰς Κράτη, κυριολεκτικῶς εἰπεῖν. Ἀπλοὶ ἱστορικοὶ ἀναχρονισμοί, εἶνε προωρισμένοι νὰ συγχονεύονται εἰς μεγαλείτερα Κράτη, καὶ τὸ μεγαλείτερον Κράτος ὅπερ τοὺς ἀπορροφᾷ ἀπλῶς ἀνασυνιστᾷ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν φύσιν. Ἐκτελεῖ τὰ θεσπίσματα τῶν νόμων τῆς Ἱστορίας.

Τὸ δόγμα τοῦτο, ὃ ἐρρ φὸν Γιάγκω, ὃ Γερμανὸς Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, δὲν ἐδίστασε νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ προσωπικῶς. Ὅμιλῶν μίαν ἡμέραν μεθ' ἐνὸς πρεσβευτοῦ τῆς μεγάλης ἀποικιακῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Βελγίου, προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν συνομιλητὴν του νὰ συμμερισθῇ τὴν γνώμην του ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας τῶν μικρῶν Κρατῶν. Κατ' αὐτὸν μόνον αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις εἶχον τὸ δικαίωμα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἰδρύειν ἀποικίας. Ἀπεκάλυψε μάλιστα καὶ τὴν μυχιάν του σχέψιν : « ἐν » τῇ μεταμορφώσει ἣ ὁποία συντελεῖται νῦν ἐν Εὐρώπῃ πρὸς ὄφελος τῶν ἰσχυροτέρων ἐθνότητων, τὰ μικρὰ Κράτη δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ χαίρωνται ἐπὶ μακροτερον τὴν ἀνεξαρτησίαν ἣς ἀπὸ τῶν λαῶν μέχρι τοῦδε, ἀνοχῇ τῶν μεγαλειτέρων. Εἶνε προωρισμένα » νὰ ἐξαφανισθῶσιν ἢ νὰ καταστοῦν δορυφόροι τῶν Μεγάλων » Δυνάμεων. »

Ἡ συνδιάλεξις αὕτη ἔλαβε χώραν ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ πολέμου. Ἐπὶ πλέον εἰς μίαν ἐπίσημον μυστικὴν ἔκθεσιν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν Κιτρίνην Βιβλίον, καὶ ὀφειλομένην ἀναμφιδόλως εἰς διακεκριμένον Γερμανόν, διατυποῦντα πιθανῶς τὰς γνώμας τῆς κυβερνήσεώς του, ἀναγινώσκομεν.

« Κατὰ τὸν προσεχῆ εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, θὰ εἶνε ἐπίσης ἐπάναγκες ὅπως τὰ μικρὰ Κράτη ἀναγκασθῶσι νὰ μᾶς ἀκολουθήσουν ἢ νὰ ὑποταχθῶσιν. Ὑπὸ ὅρους τινας τὰ στρατεύματά των καὶ αἱ ἰσχυραὶ των θέσεις δύνανται ταχέως νὰ κατακτηθῶσιν ἢ ν' ἀναγκασθοῦν νὰ παραμείνουν εἰς τὴν οὐδετερότητα ⁽¹⁾. »

Ὅταν, συνεπῶς, οἱ Γερμανοὶ εἰσέβαλον εἰς τὸ Βέλγιον, ἔπρα-

(1) Γαλλικὴ Κιτρίνη Βίβλος, τῆλ. ἀριθ. 2, σελὶς 11.

ἔαν τοῦτο ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἰσήρχοντο εἰς ἔδαφος ὕπερ ἦτο ἐν εἶδος «*res nullius*» (ἀδέσποτον), ἔδαφος τὸ ὁποῖον ἐσκόπευον τρόπον τινα νὰ καταστήσουν ἰδικόν των. Εἶνε ἀληθές ὅτι εἶχον ὑποσχεθεῖ νὰ ἐκκενώσουν αὐτὸ εὐθὺς ὥς θὰ κατέπαυον αἱ ἐχθροπραξίαι. Ἀλλὰ γνωρίζομεν πόσον ἀξίζουσιν αἱ ὑποσχέσεις των. Ἄλλως τε ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι ὑποδουλώσεως ἐνὸς Κράτους. Τὸ Λουξεμβούργον οὐδεμίαν ἀντέταξεν ἀντίστασιν κατὰ τῆς γερμανικῆς εἰσβολῆς. Ἀλλ' οὐδεὶς ἀμφιδάλλει ὅτι, ἐὰν ἡ Γερμανία ἐξήρχετο νικητρία, τὸ Μέγα Δουκάτον οὐδέποτε θὰ ἐπανέκτα τὴν πρῶτην του αὐτονομίαν.»

ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΩΣ ΑΠΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ὅταν συσσωρεύομεν ἀποδείξεις διὰ νὰ καταδείξωμεν ὅτι ὁ πόλεμος διεξήχθη ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ ἐπιτελείου μετὰ βαρβαρότητος ἀπαραμίλλου εἰς τὴν ἱστορίαν, συχνάκις ὑπάρχουν οἱ ἀπαντῶντες ὅτι αἱ ἀναφερόμεναι πράξεις εἶνε, ἐπὶ τέλους, μεμονωμένα μόνον ἐπεισόδια, ὀφειλόμενα εἰς τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν, ἐπεισόδια συμβαίνοντα εἰς πάντα στρατὸν ἐν πολέμῳ καὶ ὅτι οὐδὲν δικαίωμα ἔχομεν νὰ δίδωμεν εἰς αὐτὰ γενικὸν χαρακτῆρα. Ἀλλὰ πραγματικῶς αἱ ὁμότητες αὗται, τῶν ὁποίων ἔχομεν πλεῖστα ὅσα παραδείγματα, δὲν εἶνε εἰμὴ ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπὶ μακρὸν ἐνετυπώθησαν εἰς τοὺς νέους τῆς Γερμανίας.

Πράγματι, δυνάμεθα καὶ πάλιν ν' ἀναφέρομεν τὰ πολιτικὰ διδάγματα τοῦ Τράϊτσκε. Τὸ Κράτος εἶνε ὑπεράνω τῆς ἠθικῆς. Δὲν ἀναγνωρίζει ἀνώτερον σκοπὸν ἢ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὑπάρχει ὁ σκοπὸς του. Νὰ ἐργασθῇ ὅπως καταστήσῃ ἑαυτὸ ὅσῳ τὸ δυνατόν ἰσχυρότερον, οὕτως ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησιν του ἐπὶ ἄλλων Κρατῶν, εἶνε τὸ ἀνώτερον ἀγαθόν, καὶ πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου εἶνε νόμιμον καὶ ἠθικῶς καλόν. Ἐφαρμόσατε τὰ ἀξιώματα ταῦτα εἰς τὸν πόλεμον καὶ θὰ εὑρετε εἰς ταῦτα συγκεντρωμένην ὅλην τὴν ἀντίληψιν τοῦ Γερμανικοῦ Ἐπιτελείου περὶ τῶν στρατιωτικῶν καθηκόντων ἐν καιρῷ πολέμου.

«Ἐπιτρέπεται, λέγει τὸ γερμανικὸν ἐπιτελεῖον, εἰς τὸ ἐμπό-

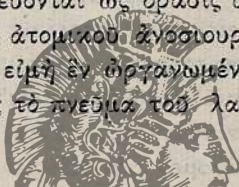
» λεμον κράτος νὰ πρόστρέξη εἰς πάντα τὰ μέσα ἅτινα θὰ κατα-
» στήσουν αὐτὸ ἱκανὸν νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ τοῦ πολέμου».

Ἐντεῦθεν ἐπεται κατὰ τὸν στρατηγὸν φὸν Χάρτμαν, ὅτι, «ὁ
» διεθνὴς νόμος πρέπει νὰ προσέχῃ νὰ μὴ παραλύῃ τὴν στρατιω-
» τικὴν δρᾶσιν, θέτων ἐμπόδια εἰς αὐτήν». Ἐὰν ἡ θέλησις τοῦ
» ἀντιπάλου δύναται νὰ κατασυντριβῇ διὰ τῆς τρομοκρατήσεως τῶν
» ἀστικῶν πληθυσμῶν, θὰ τρομοκρατηθῶσι ταῦτα καὶ ὅλα τὰ συν-
» τελεστικά μέσα, ὅσῃ φοδερὰ καὶ ἂν ᾔηνε, συγχωροῦνται.

Καὶ πάλιν, αἱ ὁμότητες, αἱ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διαπρα-
» χθεῖσαι δὲν εἶνε εἰμὴ ἡ μεθοδικὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τούτων
» καὶ κανόνων, Οὕτω τὸ ὅλον σύστημα εἶνε ὁμοιογενὲς καὶ λογικόν.
» Μία τῶν προτέρων ὠρισμένη ἀντίληψις τοῦ Κράτους διατυ-
» ποῦται εἰς τοὺς κανόνας τῆς διαγωγῆς καὶ συμπεριφορᾶς, τοὺς
» ὁποίους ἐθέσπισαν αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ καὶ οἱ κανόνες οὗτοι,
» μὲ τὴν σειρὰν των, ἐρμηνεύονται ὡς δρᾶσις ὑπὸ τοῦ ἀτόμου. Συνε-
» πῶς δὲν ὑπάρχει ζήτημα ἀτομικοῦ ἀνταγωνισμοῦ, καὶ εἰς ὅλα
» αὐτὰ δὲν ἀναγνωρίζομεν εἰμὴ ἓν ὁργανωμένον σύστημα ἔχον βα-
» θέως τὰς ρίζας του εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ καὶ ἐργαζόμενον
» αὐτομάτως⁽¹⁾.

(1) Ὁ Τράϊτσκε ὁ ἴδιος διὰ βραχείων μόνον ἐπραγματεύθη τὸ ζήτημα τῶν
» κανόνων τοῦ πολέμου. Ἡ ἀρχὴ ἐξ ἧς ὁμιλοῦμαι εἶνε παρομοία ἐκαίνης ἐφ' ἧς
» ἐπίσημος διδασκαλία τοῦ γερμανικοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου βασίζεται : «Τὸ πᾶν
» ὀφείλει νὰ ἐπιτάσσεται εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀνάγκας. «Εἶνε νόμιμον, γράφει,
» νὰ διεξάγεται ὁ πόλεμος καθ' οἷονδήποτε τρόπον ὅστις θὰ ᾔητο ὁ ἀποτελε-
» σματικώτερος, ἀφ' οὗ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ σκοπὸς αὐτοῦ, ὅστις σκοπὸς
» εἶνε ἡ εἰρήνη, δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ταχύτερον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον πρέπει
» νὰ καταβληθῇ κάθε προσπάθεια ὅπως πληγῇ ὁ ἐχθρὸς εἰς τὴν καρδίαν. Τὰ
» φοδερώτερα ὅπλα εἶνε ἀπολύτως θεμιτά, ἐὰν χρησιμοποιηθῶσι δι' αὐτὸν τὸν
» σκοπόν. Οὐδεμίαν φιλανθρωπικὴν τάσιν πρέπει νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα
» τοῦτο...» Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς ἀρχῆς ὁ Τράϊτσκε δεικνύει σχετικὴν μετριο-
» πάθειαν. Π. χ. καταδικάζει τὴν ἀνωφελῆ καταστροφὴν τῶν ἐργῶν τέχνης καὶ
» συνιστᾷ σεβασμὸν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν περιουσίαν. Οὐχ ἦντον ἡ φιλανθρωπία
» εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπει νὰ χύνεται εἰς τὸν μικρὸν κώδικα τοῦ στρατιωτικοῦ
» νόμου τοῦ ὁποίου συνέταξε μετράται μὲ τὸ σταγυνόμετρον. Ἀναγνωρίζων ὅτι
» ἡ συνείδησις τοῦ κοινοῦ δὲν ἐγκρίνει πλέον βομβαρδισμοὺς πόλεων καὶ χω-
» ρίων ἐν καιρῷ πολέμου, μεταξὺ πεπολιτισμένων μαχητῶν, προσθέτει : «Τὸ
» Κράτος δὲν πρέπει νὰ γίνεται πεδῖον πειραμάτων διὰ φιλανθρωπικά αἰ-
» σθήματα».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΩΝ

Μία ἐθνότης εἶνε σύνολον ἀνθρωπίνων υπάρξεων, αἵτινες δι' ἐθνικοὺς καὶ ἰσως ἀπλῶς δι' ἱστορικοὺς λόγους, ἐπιθυμοῦν νὰ ζοῦν ὑπὸ τοὺς ἰδίους νόμους καὶ νὰ ἀποτελοῦν ἐν αὐτοτελὲς Κράτος, μέγα ἢ μικρόν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ της, καὶ εἶνε σήμερον ἀρχὴ ἀνεγνωρισμένη μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν ὅτι, ὅταν ἡ κοινὴ αὕτη ἐπιθυμία ἐπιμόνως ἐκδηλοῦται, προκαλεῖ τὸν σεβασμὸν τῶν ἄλλων καὶ εἶνε ἀληθῶς ἡ μόνη στερεὰ βάσις τοῦ Κράτους. Ἄλλ' ἡ ἀλήθεια αὕτη θὰ μᾶς φανῇ παράλογος ἂν πρὸς στιγμὴν παραδεχθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὴν γνώμην τοῦ Τράϊτσκε ὅτι ἐν Κράτος δύναται νὰ παγιωθῇ ἀπλῶς διὰ καταθλιπτικῶν μέσων, ὅτι ἡ ὁμόθυμος συγκατάθεσις τῶν πολιτῶν τοῦ δὲν εἶνε ἀναγκαία εἰς αὐτὸ καὶ ὅτι τὸ κῦρὸς του δύναται νὰ εἶνε ἀποτελεσματικὸν ἄνευ τῆς ἐλευθέρως συγκαταθέσεως αὐτῶν. Βλέποντες ὅτι μεγάλαι αὐτοκρατορίαι ὑπέμειναν ἐπὶ μακρόν κατὰ τῆς θελήσεως τῶν ὑπηκόων των, δὲν θὰ ἐδισταζομεν νὰ καταπιέσωμεν ἕνα λαόν, ἐὰν τοῦτο πράττοντες θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἀνοικοδομήσωμεν μέγα καὶ ἰσχυρὸν Κράτος.

Ἐγτεύθηεν τὸ πάθος τῆς Γερμανίας πρὸς κατακτήσεις καὶ προσαρτήσεις. Πολὺ ὀλίγον φροντίζει δι' ὅτι αἰσθάνονται καὶ δι' ὅτι ἐπιθυμοῦν οἱ ἄνθρωποι. Ἐκεῖνο δὲ περ ἔχεται παρ' αὐτῶν εἶνε νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τοὺς νόμους τοῦ κατακτητοῦ καὶ αὕτη ἡ ἰδέα νὰ ἴδῃ εἰς τοῦτο ὅτι ὑπακούεται. Οὐδέποτε σκέπτεται ὅτι θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ μνήμη τῶν ἀνοσιουργημάτων της. Ἡ Γερμανία οὐδέποτε ἀνεγνώρισεν εἰς τὰ ἔθνη τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτουν ὡς βούλονται τὰ κατ' αὐτά. Αὕτη εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς πολιτικῆς της καὶ κηρύσσει προκαταβολικῶς ὅτι δὲν θὰ ἀποχωρισθῇ αὐτῆς καὶ ὅταν ἀποκατασταθῇ ἡ εἰρήνη, ἐὰν, βεβαίως, θὰ ἦγε εἰς θέσιν νὰ ἐπιδάλλῃ τοὺς νόμους της.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023268